

BUITEN

25^E JAARGANG N^O. 17

ZATERDAG 25 APRIL 1931

Foto C. Lohmann

LENTE IN HET ROMANTISCHE AHRDAL

Redactie: RO VAN OVEN en Mr. P. J. A. BOOT

INHOUD:

LENTE IN HET ROMANTISCHE AHRDAL (ILL.) . . .	BLZ. 193
DE JONGE HORATIUS, DOOR RITA (5)	BLZ. 194
PRIMAVERA (GEÏLL.), DOOR B.	BLZ. 196—197
FINLAND (GEÏLL.), DOOR ANTOINETTE VAN HOYTE- MA	BLZ. 198—200
DE LAPJESKAT (GEÏLL.), DOOR E.	BLZ. 200—201
EEN REIS DOOR KAMEROEN (GEÏLL.), DOOR E. VOLL- BEHR	BLZ. 201—202
DE HELLESTRAAT, DOOR M. J. F. SCHÖNFELD	BLZ. 202—203
MEEUWEN (GEÏLL.), DOOR G. HOEKSTRA	BLZ. 203—204
SPIEGELING (GEDICHT), DOOR JO G. H. UITMAN	BLZ. 204
WENKEN VOOR TUINBEPLANTING. (DE DAHLIA- PLANTTIJD KOMT), DOOR B.	BLZ. 204
APHORISME, DOOR M. W. B.	BLZ. 204

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS

Men gelieve alle stukken voor Redactie en Administratie bestemd te adreseeren aan **Scheltema & Holkema's Boekhandel en Uitgevers-Mij. N.V., Rokin 74-76, Amsterdam**, met de toevoeging: „Voor de Redactie van het Weekblad Buiten” of „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam- en adresvermelding verzocht, ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Nieuw verschenen nummers 25 ets., oudere 50 ets.

DE JONGE HORATIUS

5) DOOR RITA

ZIJ vraagt voortdurend naar die dingen. Ik voor mij heb er nooit aan gedacht. Moeder heeft me geleerd, mijn gebed te zeggen en dat doe ik iederen avond. Ik dacht dat God wel daarboven zou zijn; dat is toch de hemel, nietwaar?”

„De hemel? Het zonnestelsel — de wereldruimte. Ja, ja, natuurlijk; daarboven. Zeker, mijn jongen; maar je bent nog te jong, om de — de juiste beteekenis van het woord te begrijpen. Voor de meeste menschen beteekent de hemel een plaats, die met engelen bevolkt is en gevuld met —”. Hij zweeg plotseling. „Je moeder”, zei hij haastig, „is nog je beste leermeesteres. Vraag het haar, liefjes. Vraag het haar”.

„Ik dacht dat U alles wist”, klaagde Mehatabel. „Horry zei, dat U alles wist en dat U het mij zou vertellen — en ik wou zoo graag weten, waarom de eieren veeren worden —”.

De professor sprong met onverwachte haast van zijn stoel op.

„Nu moeten jullie weggaan”, zeide hij. „Ik — ik heb het druk. Ik kan niet langer praten. Gaan jullie nu maar spelen. Dat is het beste dat kinderen kunnen doen”.

Hij zette ze zachtjes de deur uit, liep toen naar het venster en slaakte een zucht van verlichting.

„Nu heeft hij het ons toch niet verteld”, klaagde Mehatabel. „En jij hebt beloofd, dat hij het zou doen. Ik geloof, dat hij het niet weet”.

„Ik geloof niet dat iemand het weet”, zei de jongen met den ernst van een oud man. „Ze hooren het van andere menschen en zeggen het na. Mijn moeder hoorde van God door haar moeder en zoo steeds door. Maar het zal wel goed zijn. Eens zullen wij er wel achter komen”.

Het is het eenige antwoord, dat de verstandigste en de overtuigdste ooit kan geven.

HOOFDSTUK VI

EEN BEZOEK

„Opvoeding!” mompelde Mrs. Wilberforce verbaasd. „Maar m'n beste Horatius, ik dacht dat wij den jongen —”.

„Jawel, jawel!” viel de Professor haar in de rede. „Dat was alles goed en wel voor een tijd. Het systeem diende als proefneming voor zijn natuurlijken aanleg. Het heeft zijn nut gehad. De jongen heeft hersens. Nu moeten deze geoeffend worden. Hij heeft daar toezicht bij nodig — verstandig toezicht en zonder dwang. Hij is klaarblijkelijk van een soort, dat een verstandige vrijheid moet genieten. Goed zaad heeft tijd nodig om te rijpen. Nu is de tijd gekomen, om het uit te zaaien. Een degelijke, klassieke opvoeding zal hierbij van het grootste nut zijn. Ik moet nu uitzien naar het middel, om hem die te verschaffen”.

„Hij is nog zoo jong”, pleitte de moeder, voor wie Grieksch en Latijn uit den booze waren. In haar gedachte zag zij het donkergeeloke hoofd van haar heveling in natte omslagen gewikkeld en mooie uren verspild aan worstelingen met mathematische problemen, waarvan zij het nut niet kon inzien. Dat waren de duivels, die jongens uit de armen hunner moeders rukten, hun dagen verstoorden en hun nachten onrustig maakten; dat waren de vijanden van het tehuis en van de vrouwelijke teederheid. Haar jongen zou worden zooals andere jongens. Tot nu toe was hij ontkomen aan het ruwe schoolleven. Zij zag hier haar vonnis in en weende.

„Ik kan niet van hem scheiden, Horatius”, klomk haar klacht. „Hij is mijn eenig kind; jij kunt niet begrijpen, wat een moeder voelt!”

De Professor nam zijn bril af en keek zijn vrouw in zachte verbazing aan.

„Van hem scheiden?” herhaalde hij. „Ik heb toch niet gezegd dat je van hem moet scheiden. Hij kan wel thuis opgevoed worden. Ik voor mij ben niet zoo gesteld op scholen. Zij vernietigen de individualiteit en maken machines van de jongens. Het heele leven is gemechaniseerd: zooveel uren voor werk, spel, voedsel, rust; de achterlijke en het genie aan dezelfde klas-routine onderworpen; de opschepper en de geniepige de baas spelend over den zwakke. Ik herinner mij mijn eigen schooltijd —”.

Hij zuchtte. Hij keek naar zijn gerimpelde handen en naar het grijze haar zijner vrouw, dat gladgestreken was aan beide zijden van haar kalm gezicht.

„Ja”, ging hij na een kort zwijgen voort, „het is lang geleden; maar ik herinner mij mijn eigen schooldagen. Ze waren niet aangenaam. Ik mag wel zeggen, dat ze vreeselijk waren. Ongetwijfeld hadden zij ook resultaten ten goede, maar ik zou mijn zoon niet aan dezelfde ervaringen willen blootstellen. Neen, je zult nog niet van hem gescheiden worden — ik hoop niet voor hij naar de Universiteit gaat. Hij zal een gouverneur hebben”.

Mrs. Wilberforce haalde weer vrij adem. Inwendig dacht zij erover na, waardoor de theorie van het „zelf-opvoeden” was mislukt. Maar het had in ieder geval een proef van vijf jaar doorstaan en wat zijn algemeene ontwikkeling betreft, was Horace Wilberforce een eer voor het systeem.

„Wanneer moet hij beginnen?” vroeg zij even later. Zij kende de verstrooidheid van haar man. Als het plan eenmaal was opgevat, zou hij het wellicht of vermoedelijk voor de rest vergeten.

„Beginnen? O, ik heb den jongen man vandaag aangeschreven”.

„Wie is het?” vroeg Mrs. Wilberforce, niet weinig verrast door die voortvarendheid.

„Het is de zoon van een ouden Universiteitsvriend — hij is nu dood, de arme man! Zijn weduwe schrijft me, dat hij voor dominee heeft gestudeerd. Zij is in behoeftige omstandigheden achtergebleven. Hij is hun eenige zoon — even kijken, waar is de brief? Daar zal je alles in vinden, wat je weten wilt”.

Hij zocht in zijn zakken en vond tenslotte den brief, dien hij zijn vrouw toestak. Zij las hem bedaard en stak hem weer in de enveloppe.

„Ik heb gedacht”, zei ze, „dat het wel prettig voor Horace zou zijn, als hij met iemand samen kon studeeren. Je weet dat hij dikke vrienden is met den kleinzoon van onzen buurman, Sir Richard Jarvis. Zouden die twee jongens niet samen kunnen studeeren?”

De Professor dacht even na.

„De wensch om uit te blinken”, zei hij, „is vaak een prikkel voor de jeugd. Dat is een verstandig idee van je. Maar onze buurman is niet bepaald een aangenaam mensch. Misschien wil hij niet op dit voorstel ingaan”.

„Ik zal Miss Jarvis gaan opzoeken”, antwoordde Mrs. Wilberforce, „en dan kan ik haar meteen hierover polsen. De twee jongens zijn dikke vrienden. Ik geloof, dat zij voortdurend bij elkaar zijn”.

„Vriendschap — gezelschap”, antwoordde de Professor. „Het is vreemd, hoe de menschelijke natuur zich vastklemt aan die oude wet der gezelligheid; hoe een hekel de jeugd aan eenzaamheid heeft. Gedachten uitwisselen schijnt een noodzakelijkheid te zijn. Enfin, zie maar wat je doet, liefste; ik heb er niets tegen. Ik twijfel niet, of de jonge man, die zich met de opvoeding van Horace zal belasten, zal een goede gids zijn. Ik denk, dat hij op zijn vader zal lijken. Dat zegt zijn moeder tenminste”.

Hij keek vriendelijk naar het lieve, zachte gezicht naast hem.

„Ik geloof in moeders”, zei hij plotseling.

Zij keek snel op. Hun handen ontmoetten elkaar.

„Mijn lieve man”, fluisterde zij en dacht trotsch, dat zij met geen andere vrouw ter wereld zou willen ruilen.

De eenvoudigen van geest hebben hun eigen weg naar het geluk, die de wijzen der aarde ze in hun oogeblikken van natuurlijke aandoening vaak benijden.

De bespreking van zoeven en de aankomst van den gouverneur lagen op niet ver van elkaar verwijderde tijdstippen. Daartusschen lag een gedenkwaardig onderhoud tusschen Mrs. Wilberforce en oud-tante Griselda, gedeeltelijk door haarzelf, gedeeltelijk door Dick beschreven, die, zonder dat hij het gewild had, alles had beluisterd.

Hij had in de groote vensternis van den ouden salon gezeten, bedekt door de zware gordijnen en onzichtbaar van de kamer uit. Geheel in beslag genomen door het lezen van een jongensboek, werd hij tot de werkelijkheid teruggeroepen door het geluid van stemmen en zoo drong het feit tot hem door, dat zijn tante een bezoeker had. Zijn eerste gedachte was om door het raam te ontsnappen. Dat was een gemakkelijke sprong, maar ongelukkigerwijze was het venster gesloten en hij durfde het gevaar niet loopen, dat het rumoer van het openen meebracht. Men had hem streng verboden dit heiligdom binnen te treden. Dus bleef hij rustig zitten en schonk zijn volle aandacht aan het gesprek.

Oud-tante Griselda was een strenge maagd van onbestemden leeftijd. In haar optreden was zij stijf en koel, zij droeg altijd sombere, zwarte kleeren of ruischend brocaat van verouderd model. Zij zag neer op Mrs. Wilberforce, als op iemand van beperkt verstand en met onbetamelijken trots in een moederschap, dat, nu het zoo laat in haar leven was gekomen, bijna onbehoorlijk was. Wat haar aanging koesterde zij een heftige vijandschap tegen het andere geslacht — vooral tegen de jongere leden daarvan. Haar verhouding tot haar neefje was er een van voortdurende vijandelijkheden. De lof, dien Mrs. Wilberforce haar eigen jongen gaf, prikkelde haar daarom des te meer en de bezoeken dezer dame waren nooit hartelijk welkom.

Miss Jarvis begroette haar bezoeker op de gewone, vormelijke wijze, gaf haar meening te kennen, dat het weer nog al redelijk was, dat de oogst-vooruitzichten niet slecht waren en bleef toen stijf rechtop zitten in afwachting van wat haar bezoeker zou zeggen.

Mrs. Wilberforce, die geen diplomate was, kwam dadelijk ter zake door te informeren naar de gezondheid van haar neefje en naar de manier, waarop hij zijn tijd doorbracht tijdens de vacantie.

„Het spijt mij te moeten zeggen”, antwoordde de oude vrijster streng, „dat hij zijn tijd steeds verspilt. Mijns inziens zijn jongens een vergissing der natuur. Wreedheid en ongehoorzaamheid schijnen hun enig idee van amusement te zijn. Terecht zegt de Schrift: „Kleine vossen bederven den wijngaard”. Ik dank den hemel, dat ik tenminste ben ontkomen aan de gevaren van den wijngaard.”

„U moet hem niet te streng beoordeelen”, klonk nu de stem van de vrede-stichtster. „Jongens zullen altijd jongens zijn. Het is vermoedelijk hun schuld niet. Ze zijn nu eenmaal zoo geschapen”. Mrs. Wilberforce scheen niet veel geleerd te hebben van de filosofie van haar man. Zelfs in de ooren van de ouderwetsche oude-vrijster klonken die gedachten tamelijk laag-bij-den-gronds.

„Nu ja”, zei ze grimmig, „de neger kan zijn huid niet veranderen”.

„Waar ik op neer wou komen”, begon Mrs. Wilberforce aarzelend, bevreesd voor de strenge oogen, die op haar waren gericht „ik wou U vertellen, dat wij een gouverneur voor onzen zoon willen nemen. De Professor vindt de lagere school hier niet goed. En we dachten alle twee, dat, waar de jongens zoo bevriend met elkaar zijn, Sir Richard misschien goed zou vinden, dat Dick met Horace meestudeert. De een zou, om zoo te zeggen, den ander tot aansporing zijn. Een weinig naijver is een groote hulp bij de studie en Horace zou het erg prettig vinden, een medeleerling te hebben”.

„Ik bemoei me absoluut niet met Richard”, antwoordde zijn oud-tante streng. „Hij heeft zich reeds lang geleden tegen mijn gezag verzet en ik heb mijn handen van hem afgetrokken. Maar ik zal de zaak voorleggen aan zijn grootvader. Hij is zeer ontevreden met Richard's vorderingen — of liever gemis aan vorderingen. De jongen leert niets, behalve ordinaire woorden en vulgaire manieren. Het verbaast mij soms, dat ge goedvindt, dat Uw zoon met hem omgaat”.

Mrs. Wilberforce keek verbluft. Om de waarheid te zeggen, wist ze heel weinig van Dick's aard en gewoonten af. Hij legde geen formeele visites af en als de ouders van zijn vriend op het tooneel verschenen, nam hij meestal de vlucht, of was met plotselinge stomheid geslagen.

„Och, zoo erg als U denkt zal hij wel niet zijn”, zei ze aarzelend. „Hij lijkt zoo'n flinke, ferme jongen. Ik wenschte vaak, dat mijn Horace half zijn kracht en flinkheid bezat”.

„De kinderen van bejaarde ouders”, zei de strenge oude-vrijster „hebben zelden een sterk gestel. Den laatsten keer, dat ik Horace zag, vond ik hem beslist . . . melig. Als ik U was, zou ik hem staal en camille geven”.

Hier verraadde Dick zich bijna door een schaterlach. De gedachte, dat oud-tante Griselda Horry geneesmiddelen zou voorschrijven, vond hij buitengewoon lachwekkend.

Mrs. Wilberforce stond snel op. Ze was in haar eer getast. Ze kreeg een kleur. Dat zoo'n verzuurde, oude-vrijster wat dorst zeggen van haar lieveling vond ze meer dan erg. En dan . . . „melig!”

„Dank u wel, maar mijn zoon is kern-gezond”, zei ze stijfjes. „Ik geef toe dat hij wat bleek ziet; maar dat is geen bewijs van een zwakke gezondheid. Sinds hij de kinderkamer heeft verlaten, is hij nog geen dag ziek geweest.”

Miss Jarvis glimlachte minachtend, alsof dat niet ter zake doende was.

„Tot ziens”, zei ze en stak haar gehandschoende hand uit. „Ik zal uw voorstel aan mijn broeder overbrengen. Als hij het goed vindt, zal hij zich ongetwijfeld met Professor Wilberforce in verbinding stellen, om de zaak te regelen”.

Ze gaven elkaar de hand met de hartelijkheid van twee ijsbergen en Dick, verrukt om zijn ontdekking, wachtte tot de kust vrij was en spoedde zich toe naar zijn jeugdigen vriend, om hem in te lichten.

HOOFDSTUK VII

HET TIJDPERK VAN VRAGEN STELLEN

„Ik zou het heel aardig vinden”, erkende Dick, terwijl de jongens dien avond langzaam heen en weer liepen in den tuin, „maar die miserabele grootvader van mij zal wel neen zeggen. Nooit mag ik iets hebben wat ik graag hebben wil of doen wat ik doen wil. Jij bent maar gelukkig dat je zoo'n vader hebt; zoo groeien ze ook niet aan iederen boom, hoor”.

„Jij kent al wat Latijn, nietwaar?” vroeg Horace Wilberforce.

„O, ik heb wat van de grammatica geleerd — een miserabel werk. Er is een kerel die Balbus heet — heb je ooit meer zoo'n gekken naam gehoord? — en die bemoeit zich altijd met een anderen kerel, die Caius heet en daar maken ze dan thema's van; het is gewoon om ziek van te worden. Ik zie niet in waarvoor men dat allemaal moet leeren. Ik zou zeeman willen worden. Dat is een leven! Een frissche wind en klapperende zeilen en mastklimmen! Dat zou iets voor mij zijn, Horry — heerlijk zou ik dat vinden. Maar ze willen me niet naar zee sturen en nu moet ik over mijn boeken gebogen blijven zitten, tot ik een hekel heb aan alle boeken. Jij vindt het nu nog heel prettig, maar wacht maar tot je moet studeeren; dan zal je wel een ander liedje zingen”.

(Wordt vervolgd)

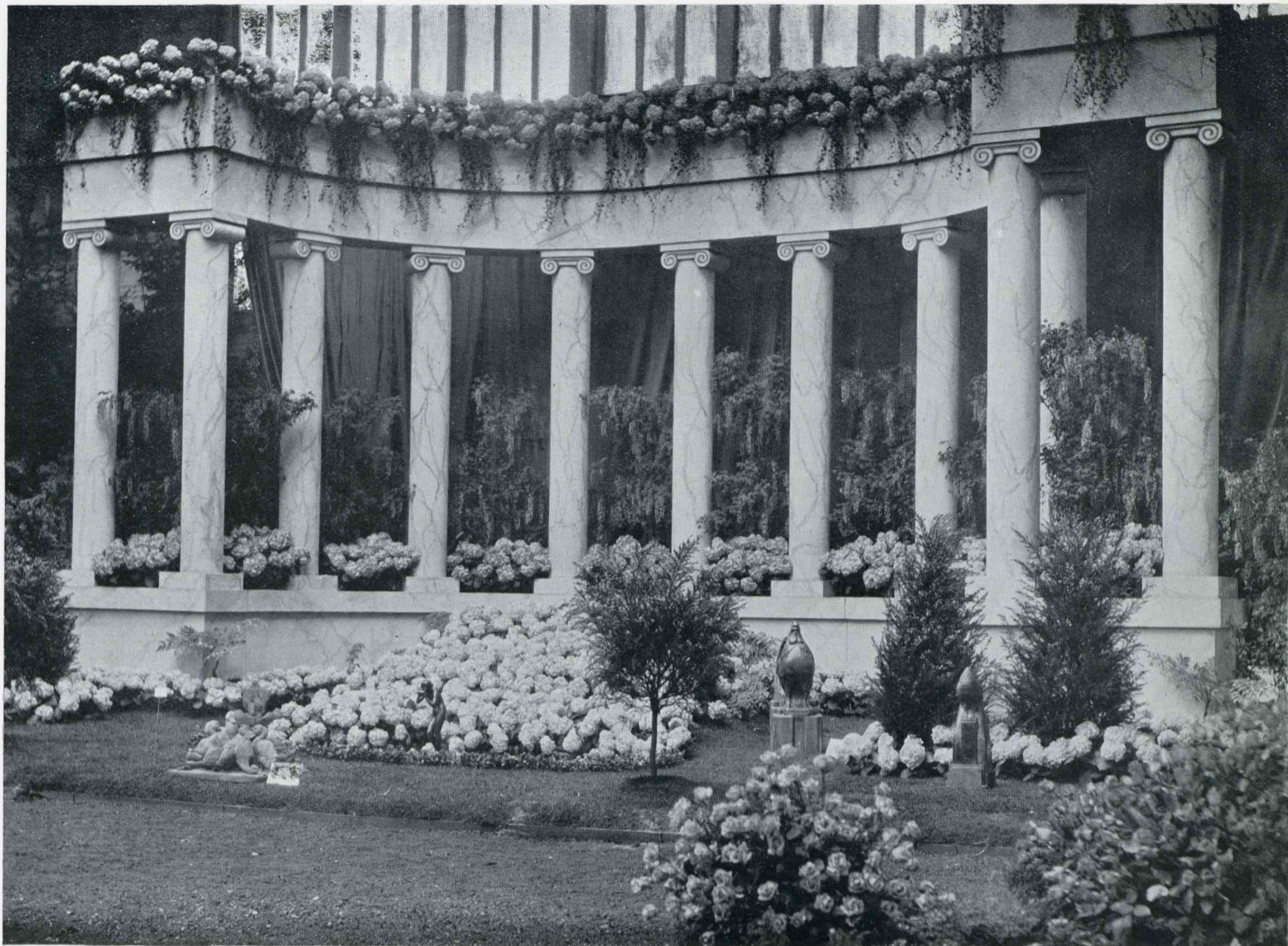

Foto C. J. Steenbergh

PRIMAVERA. EEN WEELDE VAN HORTENSIA'S EN GOUDEN REGEN

PRIMAVERA

ALDUS is de naam der groote Rotterdamsche bloemententoonstelling, die nu reeds voor het derde jaar in deze maand plaats vindt. ☞ Het doel dezer elk jaar terugkeerende lentetentoonstelling is om alle takken van onze vaderlandsche bloemencultuur de gelegenheid te geven om met het mooiste, het beste en het nieuwste, wat er op dit gebied is, uit komen. ☞ Een revue dus van alle voorjaarsculturen; wat er buiten al in bloem of knop staat, is in den tuinaanleg te bewonderen; wat in de kassen bloeit of vervroegd kan worden is binnen in de gebouwen te zien. Want het terrein en de twee nog gespaarde en fraai ingerichte hallen van de voormalige „Nenijto” leenen zich wonderbest voor het tentoonstellen van bloemen. Gelukkige Nederlandsche tuinbouw! Want het ligt in de bedoeling van het Rotterdamsche gemeentebestuur om het niet bij deze tijdelijke gebouwen te laten; zij wil inderdaad in samenwerking met de Kon. Ned. Mij voor Tuinbouw en Plantkunde een blijvend instituut vestigen in den geest van de alom vermaarde „Chelsea Show” te Londen. ☞ Van het eerste jaar herinneren wij ons de groote hal van de tentoonstelling, als in landschappelijken stijl aangelegd met groote golvende grasgazons en een luchtige groepeerings van planten en bloemen. Al dadelijk trof toen de geschiktheid van het gebouw voor tuinaanleg: het goede bovenlicht, waardoor het gras groen gekleurd bleef en als het ware groeide; de groote ruimte, zonder pilaren of steunsels in het midden, waardoor zulke schoone overzichten mogelijk waren. Den tweeden keer, in 1930 dus, was dezelfde hal naar een vrijwel rechtlijnig plan aangelegd. In deze aanzienlijke ruimte leek dit allermintst stijf want op de groote gazons konden de planten en bloemengroepen op natuurlijke wijze geschikt worden en al belevden de paden recht en de bodem vlak, het geheel was vol leven en afwisseling. ☞ De eerste tentoonstelling in 1929 werd door 62.000 betalende bezoekers gezien, die van 1930 door 104.000! Voorwaar een klimmende belangstelling, die naar mijne over-

tuiging ook bij de huidige expositie tot uiting zal komen, wanneer het cijfer van het totale aantal bezoekers zal worden bekend gemaakt. ☞ De Primavera beslaat nu de oppervlakte van twee hallen en bovendien is de tuinaanleg er omheen belangrijk uitgebreid. In den tuinaanleg kunnen we een groot aantal hyacinten en tulpen bewonderen, die daar door de reclamecommissie van den bloembollenhandel zijn uitgeplant. Ook zijn daar Boskoopsche heesters en rotsplanten, een kleurig en fraai geheel dus. ☞ De groote hal is ditmaal in min of meer romantischen stijl aangelegd, wij zien er een antieken koepel, tempels en zitjes in bloemplanten verscholen, er is een waterpartij met rustieke brug en de paden slingeren zich bevallig door de gazons met bloemengroeperingen. Rijk is verder de inhoud van de kas met bloeiende orchideeën, schitterend zijn de in bloei getrokken bloesemheesters, de rose dubbele kersen, de Japansche azalea's — die grillig gevormde, kleurige struikjes, verder de grootbloemige rhododendrons, waaronder de bekende rose variëteit „Pink Pearl” als altijd een goed figuur maakt. Het zijn de producten van Boskoopsche kweekkunst en nu, als vooruitgang van de laatste jaren, door de kweekers zelf in hun kassen vervroegd. ☞ Dit laatste is een vooruitgang, of liever een volmaking van hun cultuur te noemen; vroeger immers volstond men om de heesters en planten met bloemknoppen eraan te kweken en ze zóó aan de klanten af te leveren. Soms zagen de kweekers hun producten nauwelijks in bloei. Hiermede zijn ze nu echter niet meer tevreden, zij hebben ook trekkassen om het eindresultaat der bloeiende plant te kunnen zien en beoordeelen. Hetzelfde is in de bloembollen-industrie op te merken, waar men kas na kas ziet verrijzen, gedeeltelijk wel voor andere doeleinden, doch ook tot controle van het in bloei trekken. Wandelen wij nu verder door de slingerpaden van de groote hal, dan komen wij langs groepen van bloemplanten als Cineraria's, Cyclamen uit Aalsmeer, maar vóór alles vallen

Foto C. J. Steenberg

PRIMAVERA. EEN KEUR VAN VOORJAARSBLOEMEN

te bewonderen de massa's afgesneden rozen en sering en weelderigen indruk, die wij in onze voorjaarsstemming gewillig ondergaan. De groote doorzichten en de kijkjes op aardige details geven een afwisseling in al dit schoons, dat ons steeds bezig houdt, een indruk die nog verhoogd wordt door de goede verlichting: getemperd daglicht over alles heen, waardoor een stemming over ons komt, als wandelen wij in een speciaal voor ons aangelegden lusthof. ☼ In de tweede hal missen wij den grootschen opzet en de samenhang van het geheel wel eenigszins, doch de inzendingen, daar te zien, zijn zeer belangrijk. Allereerst het bloemwerk, dat hier dezen keer goed ruim is opgesteld, zoodat elk werk afzonderlijk genoten kan worden. Wat een weelde van kostbare bloemen en wat een fraaie, soms gedurfde kleurencombinaties zien wij niet in de tegenwoordige bloemenarrangementen! ☼ Ook de Cactussen zijn hier ruim vertegenwoordigd. De cactusgroepen, zowel die van kweekers als die van liefhebbers, zijn keurig geschikt, meestal in imitatie van een Mexicaanschen tuin met flagstone-paadjes tusschen de glooiingen in, waarop de planten gezet zijn. ☼ Meer en meer aandacht wordt tegenwoordig geschonken aan de rijkbloeiende Phyllocacti, met hun groote bloemen van wit, rose, paars en oranje tot felrood, zoodat er een fraaie groep in de groote hal aanwezig is, geheel uit deze planten bestaande. ☼ Verder zijn er in de tweede hal ook siervisschen en bijproducten

voor den tuinbouw, en alles bijeen genomen is het eene tentoonstelling, die een volledigen indruk geeft van den jaarlijkschen vooruitgang en de jaarlijksche nieuwigheden in de bloemencultuur van Nederland. ☼ Mogen ook de pogingen van het bestuur om in het buitenland reclame voor deze zaak te maken en buitenlandsch bezoek te bevorderen, tot een goed gevolg leiden. Onze tuinbouw heeft binnenslands maar een betrekkelijk geringen afzet; door haar uitgebreidheid is zij op export naar alle landen aangewezen en door het hooge standpunt dat zij inneemt, verdient zij dit dan ook volkomen. B.

Foto C. J. Steenberg

PRIMAVERA. EEN FRAAIE GROEP PHYLLOCACTI

Foto Adam

FINLAND. RONDE TOREN TE VIPURI

FINLAND

HET land der duizend meren", omzoomd door donkere dennen en witte berken, uitgestrekte waterplassen, waarover de stoomboot glijdt gedurende de witte nachten, wanneer het geheele landschap gehuld is in een fijn, transparant licht. Maar ook het land der wilde stroomversnellingen, die de boomstammen met donderend geraas omhoog stuwen en tegen de rotsen aanbeuken. Ongebreidelde natuurkracht en stille rust, die tot meditatie stemt, ziehier de twee uitersten van Suomi (Finland). ☞ Van Stockholm naar Finland is een mooie vaart, voor een groot deel door de scheren: eilandengroepen, begroeid met boomen of struiken, waartusschen wilde bloemen een kleurige noot aanbrengen. ☞ Helsingfors valt bij eerste kennismaking niet mee; de hoofdstad is rommelig, onaf en nieuw, maar wanneer men de vele interessante gebouwen bekeken heeft, krijgt men een beteren indruk. Waar men vooral door getroffen wordt is de energie, de werkracht van dit rustige, stoere volk, dat in de 12 jaren van vrijheid reeds zooveel tot stand heeft gebracht. ☞ Het oudste gedeelte der stad is het Senaatsplein waar de Berlijnsche architect Carl Ludwig Engel in de 19e eeuw monumentale gebouwen deed verrijzen in klassieke stijl, n.l. de universiteit, de bibliotheek, het gouvernementsgebouw en de zich daarboven verheffende Nikolaïkerk. Doch het meest oorspronkelijk is de moderne architectuur. ☞ Een der merkwaardigste gebouwen is zeker het station, gebouwd door den beroemden architect Eliel Saarinen. ☞ De smaakvolle hal geeft toegang tot een bijzonder aantrekkelijke restauratiezaal, waarin een groot schilderij van den Finschen schilder Järnefelt het romantische landschap van Koli optoovert. De stationsrestaurants van Finland zijn als het

ware de sociëteit, waar de bevolkingsamenkomt om de courant te lezen en vangedachten te wisselen. Op kleine dorpen is zoo'n eetzaal dikwijls de eenige gezellige plaats van reünie en wordt er dan ook alle moeite aan besteed om door bloemen en smakelijke gerechten een vergoeding te geven voor het vele, dat de mensch in de eenzaamheid moet missen. Daar gedurende den langen winter het geheele land overdekt is met sneeuw en de duisternis maandenlang aanhoudt, kan men begrijpen waardoor de Fin iets zwaarmoedigs gekregen heeft. ☞ Om den beroemden Imatra-waterval te bezoeken gaat men gewoonlijk via Viborg, een vrij groote handelsstad. Knarsend schokte de nachttrein verder, voortbewogen door de typisch Finsche locomotief, welke met hout gestookt wordt en waarvan de schoorsteenpijp beneden smal begint en van boven zeer breed uitloopt, zoodat de machine doet denken aan ouderwetsch kinderspeelgoed. ☞ Het mooie station, eveneens door Saarinen gebouwd, vormt een merkwaardig modernen uitlooper van het oude stadje Viborg. De ronde toren op de markt is het laatste overblijfsel van oudestadswallen; dit bouwwerk en het schilderachtig gelegen slot uit de 13e eeuw zijn de voornaamste bezienswaardigheden van Viborg, waarbij men nog kan voegen een rijtoer naar het mooie park „Mon Repos". Wanneer men geen gebruik wil maken van een auto, neemt men liever een open rijtuig, waarvan het paardje op oud-Russische manier met den troikaboog ingespannen is. Men behoeft zich niet voor te stellen, dat men met den koetsier uit een vorige eeuw iets anders praten kan dan Finsch; wanneer men deze taal niet machtig is, doen gebaren veel en toen onze koetsier met een potloodstompje op zijn lucifersdoosje het bedrag neerschreef, was dit wel begrijpelijk, maar tē hoog! ☞ Van Viborg naar de Imatra is een korte afstand, dien men per locaaltrein aflegt. Vlak boven den majestueusen waterval ligt het staathotel, waar men dag en nacht het machtige bruisen van het water hoort, hetgeen volstrekt niet hinderlijk, zelfs rustgevend is, door de eentonigheid van het geluid. De wilde stroom loopt door een romantisch bosch en hoewel een gedeelte van den waterval bedorven is door elektrische krachtinstallaties, blijft er toch een groot stuk over om te bewonderen. ☞ Een tweede stroomversnelling van de rivier de Vuoksen, nóg imposanter dan de Imatra, is de Wallinkoski, want deze is nog woester en van een ongebreidelde kracht. Met donderend geweld stortten de boomstammen tegen de rotsen en werden in wilde vaart omhoog gestuwd. Het wijde landschap is daar van groote schoonheid en als men een weinig stroomafwaarts de rivier zeer vredig verder ziet stroomen, is het contrast met de oerkracht van de stroomversnelling zeer verrassend. ☞ Een der belangrijkste plaatsen in Finland is Valamo, het kloostereiland, middenin het Ladoga-meer gelegen. ☞ Van het onbelangrijke stadje Sortavala vaart

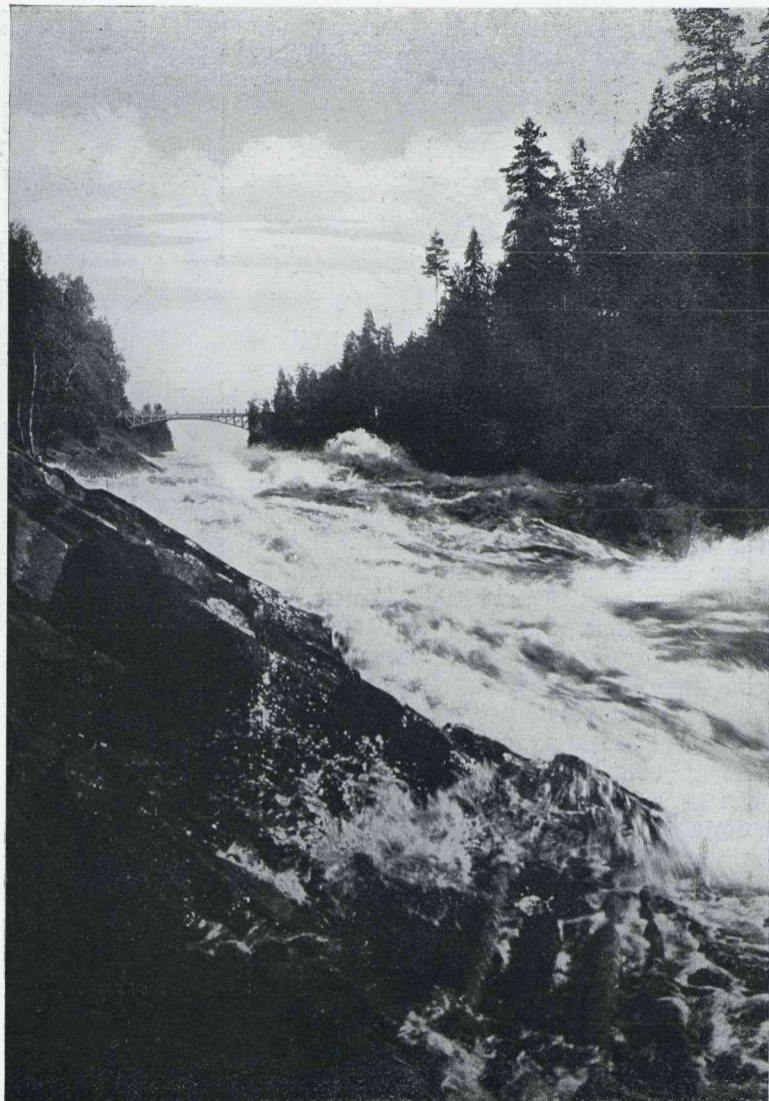
men over het meer, dat het grootste zoetwatermeer van Europa is. ☞ Ongeveer in het midden van dit onafzienbare water loopt de Finsch-Russische grens. Toen we de kloostereilanden naderden, doemden reeds in de verte de azuurblauwe koepels der kathedraal op. Deze Grieksch-Katholieke kerk, op een heuvel gelegen, maakte een overweldigenden indruk; de gouden bollen op de koepels schitterden in de zon en slank van lijn rezen de torens omhoog. Het klooster ligt aan een baai, waar bij de landingsplaats een Russische monnik met zwarte kافتان, lange baard en haren ons opwachtte. Alle reizigers werden onderdak gebracht in de „herberg", een groot steenen gebouw, dat vóór den oorlog als verblijfplaats der vele pelgrims dienst deed, doch nu voor toeristen was ingericht. Alle witte cellen kwamen uit op eidelooze gangen. ☞ Ontroerend, mooi hoorden wij een koor a capella zingen in de groote kathedraal, waar men geheel de stemming

Foto Sikoonen

FINLAND. BIJ PUNKAHARJU

onderging, die deze „eilanden der zaligen” uitoefenen. Het klooster dateert uit de 10e eeuw en werd door de monniken Sergei en Herman gesticht. In den loop der tijden zijn er verschillende kerken gebouwd, hoewel Valamo veel te lijden had onder de Zweedsch-Russische oorlogen. Het is een geheele wereld op zichzelf, deze monniken-eilanden. De hoofdbezigheden der mannen zijn: die van tuinman, landbouwer, fotograaf, goudsmid, kleermaker, alle mogelijke ambachten ziet men hier vereenigd. Temidden der prachtige uitgestrekte bosschen staan vele kapellen en kluisenaarswoningen. Buitengewoon stemmingsvol was een tocht per motorboot naar een ander eiland, waarop de kerk „Jerusalem” gelegen is, tusschen hoog opgaand hout. ☼ Toen we 's avonds in de schemering langs den donkeren boschrand voeren in de kleine boot, door een monnik bestuurd, toen alleen nog het silhouet der kerken zichtbaar was en men niets hoorde dan het eentonig geklots van het water, leefde men voor enkele oogenblikken dit mysterieuse leven mee en had men het gevoel in de middeleeuwen te zijn teruggekeerd. ☼ Op weg naar het onvolprezen Punkaharju bleven we een nacht over in het landelijke plaatsje Elisenvaara, waar de stationchef een prachtige collectie antiquiteiten bezat, welke, volgens een Finsch ingenieur, de grootste particuliere kunstverzameling van Finland was. Maar hier zag men duidelijk het verschil tusschen de verwende West-Europeesche begrippen en die van het land in opkomst. Zeker was het een belangrijke, kostbare verzameling, die alle kamers, gangen, kasten en planken vulden, maar of we daar het hoogst primitieve logementje en het saaie dorp voor bezocht zouden hebben, wanneer wij alles geweten hadden, geloof ik niet. Een der voorwerpen waar de eigenaar bijzonder trotsch op bleek te zijn, was een antieke stoel van een koning van Zweden, die bij een brand uit het raam geworpen, na veel van eigenaar verwisseld te zijn, in Finland terecht gekomen was. ☼ Het trof ons, dat de stationchefs hun geestdoodend bestaan in die verlaten oorden trachten te verlevendigen door verzamelingen. Zoo had de chef van Punkaharju een zeer complete verzameling reproducties van portretten van beroemde menschen, o.a. van het Oranjehuis, wat ons, Nederlanders, in het hartje van Finland aangenaam aan deed! ☼ Punkaharju ligt op een smalle landtong in het Saimameer en bestaat slechts uit een station, twee hotels en eenige boerenwoningen, maar de natuur is van een onvergelijkelijke schoonheid. De mooie dennen en berkenbosschen omzoomen het zilveren meer en men geniet intens van de heerlijke vergezichten, de fraaie boomgroepen, waartusschen vele veldbloemen, aardbeien en frambozen groeien en het spiegelende water, waarin de zwarte dennen en de maagdelijke berken weerkaatst worden. ☼ Van Punkaharju kan men per trein of per boot het interessante stadje Savonlinna (de Zweedsche benaming is Nyslott) bezoeken, waar de burcht van den heiligen Olof de gedachte terugvoert tot het verre verleden. „Olafsborg” is het schoonste, best geconserveerde kasteel van Finland, het dateert uit de 15e eeuw en diende voornamelijk als beschutting tegen Rusland, waarvan het arme Finland door alle eeuwen heen veel te lijden heeft gehad. ☼ Wanneer men het belangrijke merengebied in al zijn schoonheid wil leeren kennen, dan moet men naar Kuopio varen over het veelbezongen Saimameer, met de duizenden eilanden. Die overtocht duurt 19 uur, daar de schepen 's nachts eenige uren stil blijven liggen bij het dorp Heinävesi en men kan in hooge mate genieten van de witte nachten, het heldere, transparante licht van dit noordelijke land. Men glijdt van het eene meer in het andere; dit uitgestrekte merencomplex, die alle met elkaar verbonden zijn, is zeer karakteristiek Finsch. Soms is het water zeer breed en onderscheidt men den oever slechts vaag in de verte, doch op een gedeelte der vaart wordt het meer smal als een rivier en stroomt men vlak langs de sombere bosschen. De scheepvaart is zeer gering, zelden komt men een boot tegen, maar des te meer de lange houtvloten, die vaak door een stoombootje getrokken worden. Het houtbedrijf is zeker een der

FINLAND. DE IMATRAVALLEN

voornaamste middelen van bestaan en nergens ziet men zulke hoeveelheden opgestapelde balken en planken als aan de stations in Finland. ☼ De laatste stad die wij bezochten was de vroegere hoofdstad Åbo, de oudste en geschiedkundig de belangrijkste stad van Finland. De domkerk dateert reeds uit de 13e eeuw, doch is in den loop der tijden herhaaldelijk verwoest door verschillende oorlogen, waardoor zij telkens herbouwd is. Het oude slot, waarom veel gestreden is, bevat een interessante cultuurhistorische verzameling. Maar het zijn niet de steden, welke de groote aantrekkelijkheid vormen van een reis naar Finland, daarvan kan men in andere landen veel schilderachtiger en interessanter specimina bezoeken. Naar „Suomi” moet men gaan om de natuur: de droomerige meren, de maagdelijke bosschen, de fantastische lichteffecten en als

FINLAND. OLAFSBORG TE SAVONLINNA

tegenstelling tot deze vredige, rustgevende impressies staan de indrukken van de oerkracht der watervallen en stroomversnelingen. ☞ Beide uitingen van deze machtige natuur, haar sterkte en haar teederheid, vindt men terug in het Finsche volkskarakter.

ANTOINETTE VAN HOYTEMA

DE LAPJESKAT

DE lapjeskat is een echte buitenkat. Gij zult haar tevergeefs zoeken in de steden of in de kom van een dorp, een enkele uitzondering daar gelaten. Zij wordt hoofdzakelijk gevonden op boerenhofsteden of in die dorpen waar de huizen direct aan water en weiland grenzen. Daar is zij in haar element. Daar kan zij het veld in op de muizenjacht. Geduldig kan zij daar langden tijd, vooral aan den slootkant voor een muizengat, zitten loeren. Voor een nat pak is zij absoluut niet bang.

☞ Let maar eens op, als gij langs achteraf-wegen komt, waar het straatrumoer niet zoo doordringt. Tien tegen één dat gij een lapjeskat ontmoet. Nu moet ik eigenlijk beginnen met te vertellen wat men onder den naam Lapjeskat verstaat, want officieel is deze naam niet. Officieel, d.w.z. op tentoonstellingen en in rasbeschrijvingen noemt men haar „schildpadkleur met wit” in navolging van de Engelsche benaming „Tortoiseshell and white”. Deze benaming is echter op het platteland totaal onbekend en zal er ook wel nooit in komen, daar de naam lapjeskat veel te bekend en ook veel karakteristieker is. Ik vermeld dezen naam alleen ten dienste van eigenaren die een lapjeskat eventueel willen exposeeren, of in een of ander boek over kattenrassen, het zij in het Hollandsch of Engelsch, haar nader zouden willen leeren kennen. ☞ Een lapjeskat, d.w.z. de poes, over den kater zullen wij het straks hebben, heeft de teekening van een driekleurige cavia (Guineesch biggetje) of zoo u wilt Marmotje, dus rood of oranje, zwart en wit, de kleuren zoo weinig mogelijk in elkaar loopend, doch scherp begrensd en helder. Borst en neus steeds wit. Het moet den indruk maken alsof verschillende gekleurde lapjes aan elkander genaaid zijn, van daar de naam. Het mooist komt dit uit, als de kleuren zijn als boven aangegeven. Soms wil in plaats van zwart, grijs of blauw optreden, maar de tegenstelling is dan minder groot en het geheel minder typisch. ☞ Nu kan men bij de lapjeskat iets heel merkwaardigs opmerken, n.l. dat zij steeds, ja ik zou haast zeggen zonder uitzondering, poesen zijn. Een driekleurige kater bestaat niet, of is in ieder geval uiterst zeldzaam, zoodat slechts enkele exemplaren in de kattenlitteratuur bekend zijn. Dit feit is ook op het

Foto Adam

FINLAND. DE KATHEDRAAL TE VALAMO

platteland bij de bevolking bekend en vraagt u daar naar een lapjeskater dan zult u steeds te hooren krijgen dat deze niet bestaat. De kater die bij de lapjeskat hoort is rood of oranje, al of niet met wit en eigenaardig is ook hier weer, dat men te vergeefs naar een roode of rood met witte poes zal zoeken. Ook die bestaat niet, ten minste niet onder de gewone buitenkatten. In Engeland, waar de kattensport druk beoefend wordt, is men er wel in geslaagd een strain te fokken van zuiver roode of oranje katten, waar beide geslachten deze kleur hebben, maar zoover is het bij ons nog niet, daargelaten een enkele roode poes in een cattery gefokt en gehouden. De roode kater komt op het platteland veel minder voor dan de driekleurige poes, omdat de kleur daar veel minder gewild is. In de stad ziet men er daarentegen nog wel eens een, terwijl ik er nog nooit een zuivere lapjeskat aantrof. Verschil in smaak van stad en dorp vermoedelijk. De reden kan ook zijn dat men buiten liever een poes heeft die beter op de muizenjacht gaat en verder ook huiselijker is. In de stad is een kater van zelf meer aan huis gebonden, krijgt hij zijn kans niet zoo om op avontuur uit te gaan. ☞ Dat een goed gestreepte oranje kater een pracht-verschijning is blijkt uit bijgaande foto wel duidelijk. Een lapjeskat gepaard aan een zwarten kater geeft ook weer voor een deel driekleurige of roode jongen, evenals uit een paring van zwarte poes met rooden kater weer de gewenschte kleur en teekening te voorschijn kan treden. Daar zuivere teelt bij katten, behalve in een cattery, niet wel mogelijk is, zullen er steeds een aantal jongen verschijnen, die noch de gewenschte lapjes-teekening, noch de roode kleur hebben. Het ras is echter zeer oud en weet zich ondanks talrijke mésaillances steeds staande te houden. ☞ Dieren met mooie zuivere teekening zijn betrekkelijk zeldzaam. De meest algemeene fout is dat er z.g. brindle in de haren optreedt, d.w.z. dat de roode of zwarte partijen niet zuiver maar te veel gemengd van kleur zijn. Hoe helderder de vlekken des te mooier. De roode of oranje-kleurige kater is meestal meer of minder gestreept of gemarmerd. Een fraai voorbeeld van een gestreepte oranje-kater is Yoessoef. Onder gemarmerd verstaat men donkere roode vlekken in een lichter oranje fond, een teekening die men bij dit ras vrij veel aantreft. ☞ In Engeland bestaat naast deze beide kleurslagen ook nog de geheel effen zonder eenige streping of marmering. Groote moeite kost het dan vooral den kop en de beenen vrij van eenige streping te houden. ☞ De lapjeskat en de roode kater hebben steeds hazelnootkleurige oogen en hebben een zeer prettig karakter, zij zijn van nature zeer vriendelijk en zachtzin-

FINLAND. STROOMVERSVELLING MET TEERBOOT OP DE ULEA-RIVIER

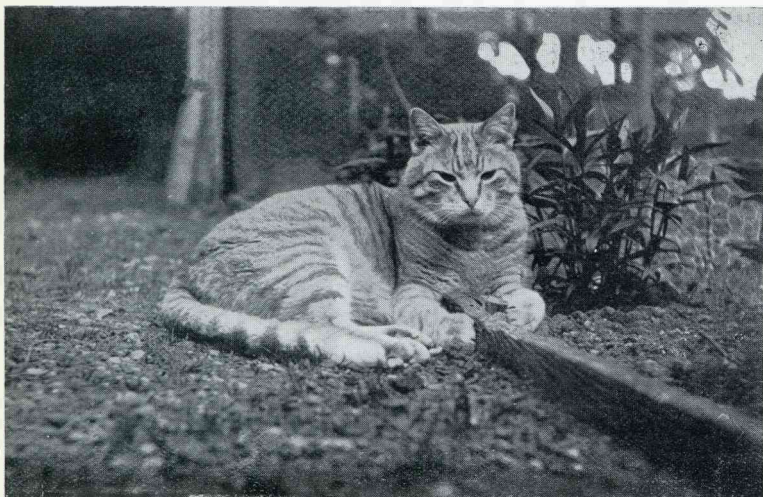

Foto E.

DE LAPJESKAT

nig. Het ras is algemeen verspreid op het platteland en vermoedelijk afkomstig van Spanje of Portugal. ☼ Yoessoef op bijgaande foto afgebeeld is geen echte kater meer doch een z.g. neuter. Echte katers zijn meestal hinderlijk in huis, trekken in het voorjaar op liefdesavonturen uit en komen dan of in het geheel niet terug of verformfaaid met vuile pels en gescheurde ooren, soms zelfs met een vernield oog. Bij neuters heeft men hiervan geen last. Zij zijn veel huiselijker en minder vechtlustig. E.

Een reis door Kameroen

NA een prachtige zeevaart van drie weken, die mij van Amsterdam over Madeira langs de Afrikaansche Goudkust naar de hoofdstad van Tago, Lone bracht, lag het mooiste deel van de geheele Afrikaansche westkust voor mij. Tusschen de kleine eilandjes laveerde het stoomschip de groene bocht van Victoria binnen, uit welker midden, bijna onmiddellijk uit de zee, de werkende vulkaan Mongo no Laba opstijgt, de Godenberg, meer dan 4000 Meter hoog. Aan zijn voet ligt het plaatsje Victoria, dat er, met zijn aardige witte huizen en het blanke kerkje, uitziet als was het zóó uit een speelgoeddoos gepakt. De berghellingen zijn tot op de helft met bijna ondoordringbare oerwouden bedekt, die hier en daar door caoutchouc- en cacao-aanplantingen van Europeesche maatschappijen onderbroken worden. Hoogerop, tot aan den met sneeuw bedekten, meestal door wolken-sluiers onzichtbaren top, worden de hellingen door waarde-looze gras- en lavavlakten ingenomen. ☼ Toen ik in den vroegen morgen aan de landingsplaats „Cacaostraat” mijn voet weder op Afrikaanschen bodem zette, nam ook nu het betooverende Oosten mij met onweerstaanbare macht gevangen. De geheele wereld om mij heen was vervuld van een geurende kleurenpracht. Een blauwige nevel omhulde alles en als tastbaar rees de Godenberg tegen den morgenhemel op. In vier uren bereikte ik met den kleinen cacao-trein, die door de oerwouden reed, het militaire station Soppo, waar juist de inlandsche troepenafdeeling van een achtdaagschen oefentocht teruggekeerd was. Ik had gedacht dat de soldaten, moe van het marcheeren, eens danig zouden uitrusten, maar neen, direct begonnen ze te dansen en wild op trommels en blikken bussen te slaan. ☼ Achter de groep dansenden lag de, door oerwouden omgeven, gevreesde kraterkegel van den Kameroen-berg, en in de verte de zee, waar het eiland Fernando Po als een blauwgekleurde silhouet opdoemde. ☼ Te Soppo ontving ik aanbevelingen om onder de bescherming der stations te reizen en om neger-soldaten als begeleiders mede te krijgen. Ik ging op weg naar Buea, ongeveer een uur van Soppo verwijderd. ☼ Buea ligt hoog en heeft een zeer gezond klimaat. Van het paleis van den gouverneur heeft men zelfs het gezicht op een rozentuin. Vandaar uit ging de reis te paard, te voet en ten slotte met een kleine stoompinas over de smalle rivierarmen door dichte mangrovebosschen naar de breede monding van de Kameroen-rivier. Daarna trokken we over het hooggelegen Josplateau en ten slotte naar de groote plaats Duala met haar vele witte gebouwen. Op een morgen voer ik op een pinas van Duala naar Bonaberi, het beginstation van de Kameroen-Noorderspoorweg. Men staat vol bewondering voor het feit dat hier een spoorweg is kunnen aangelegd worden, want hij voert eerst door ondoordringbare mangrove bosschen, waar giftige

miasmen broeien, dan gaat hij door het oerwoud. Steeds steiler wordt de weg en stijgt slingerend in het gebergte omhoog. Na een reis van negen uren komen we eindelijk uit de dichte oerwouden op een hoogte van 800 Meter en bevinden ons op een ruime, wijde hoogvlakte, die door een roodachtig violetten sluier omgeven is. Dit verschijnsel wordt veroorzaakt door den drogen tijd, daar de atmosfeer dan met een fijn stof gevuld is. ☼ Toen de zon onderging, bereikten we juist het eindstation Nkongsamba, waar ik door dragers werd opgewacht, die alle bagage op het hoofd naar de binnenlanden zouden dragen. ☼ Het eentonige, wilde gezang van de inboorlingen, die bij hun vuren dansten, klonk door den nacht. ☼ Reeds den volgenden dag bezocht ik het station Barre en den machtigen waterval Nkam. De rivier was nog in dichte nevelen gehuld, toen ik des morgens uit mijn dicht bij den oever gelegen tent kwam. Ik hoorde het doffe, dreunende bruisen van de watermassa. Van de reusachtige, 50 à 60 Meter hoge boomen droppelde de morgendauw zóó dicht, dat het was alsof het regende. ☼ Toen de zon tegen zes uur opging zag ik het met schuim gekroonde water van 90 M. hoogte naar beneden storten. Mijn dragers doken op en liepen over de lianenbrug, die over den waterval gespannen is, naar het naastbijgelegen rustpunt. Ik moest hen weldra volgen, want de koele morgen maakte al spoedig plaats voor den heeten dag en we hadden nog een vermoeienden marsch voor den boeg. Balanceerend op schommelende hangbruggen, terwijl de paarden zwemmend over de rivier werden gebracht, bereikten wij eindelijk den grooten militairen weg, die ons vele dagreizen door de verlaten, reusachtige vlakte van Mbo voerde. Rechts en links van den weg groeide als een 4 M. hooge, hechte muur, olifantsgras. Slechts op de plekken waar de inboorlingen het gras verbrand, of waar olifanten het plat getreden hadden, kon men de geweldige bergmassa's zien die de geheele vlakte omringen. Ik had het geluk het wondere vulkaangebergte, het 2300 M. hoge rotsgebergte der Manenguba zeer goed te kunnen zien, ik verzuimde dan ook niet dit te bestijgen en sloeg mijn tent in een groot, uitgebrand kratergat op. Dit gebergte is bedekt met eruptiekegels en begroeid met een geelachtig gras. Twee dezer kegels zijn in meren herschapen, een diepblauw en een smaragdgroen, wat deze eenzame kraterwereld een sprookjesachtige schoonheid geeft. ☼ Van de Mboe-vlakte uit klom ik naar het 1400 M. hoog gelegen grasland-plateau, en moest daartoe door het enorme olie-palmbosch van Sanchu dringen. Toen reed ik naar den 2000 M.

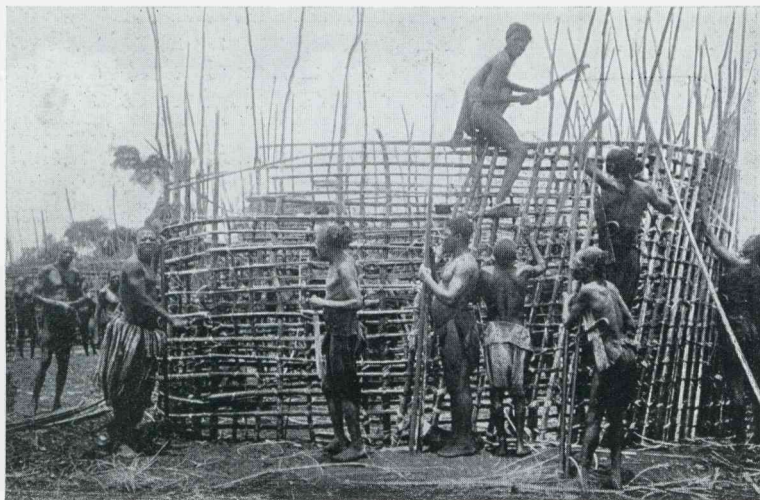
Foto Vollbehr

KAMEROEN. PALMENLAAN TE VIKTORIA

hoog gelegen post Mbo vanwaar ik een blik had over het beneden liggende berglandschap en de steppen waar grasbranden woedden en bewonderde het in rozige nevelen gehulde landschap waarover de opgaande zon haar eerste stralen uitzond. ☞ Van Mbo uit ging de tocht steeds hoger naar het dichtbevolkte grasland. In de dalkloven, in de nabijheid der beken en de groote dorpen liggen, onder de reusachtige oerwoudboomen, de fetisch-altaren. Van den tolk hoorde ik, dat de Grasland-negers voor hun goden, die zij Ndemsi noemen, grashutten bouwen, waarin de god onder den grond woont; daar brengen zij hem spijs en drankoffers, olie en zout — dit laatste is hier een zeer kostbare gave; ook palmolie en fijn gesneden geitenvleesch wordt geofferd. De mieren, die zich van de spijzen meester maken, worden beschouwd als afgezanten van den god Ndemsi, die hem de offergaven brengen. ☞ Ook de neger-vaders en -moeders worden goden, zoodra zij gestorven zijn. Zij worden in zittende houding begraven en dikwijls worden op hun graf levensgroote, met paarlen omvlochten houten statuen aangebracht met een nap in de hand waarin de offers gelegd worden, die weder door de mieren onder de aarde naar de gestorvenen worden gebracht. ☞ Ik vroeg aan een inboorling: „Hoe lang moet gij uw vader en moeder nog offers brengen?” Hij antwoordde verwonderd: „Tot hij weer terug keert!” Na mijn opmerking: „Maar wanneer iemand gestorven is, kan hij toch niet terugkomen?”, trok hij zijn wenkbrauwen op: „U bent een blanke en u zult toch wel weten dat men wederkomt; mijn vader zal zelfs heel spoedig terugkeeren, dat kunt u aan mijn zuster zien, die spoedig een kindje zal krijgen!” ☞ Men heeft mij daar verteld, dat het hoofd van den doode in de kamer van de zwangere vrouw wordt gezet; er wordt een zaadkorrel op het hoofd gelegd en als deze begint te ontkiemen moet de aanstaande moeder haar inslikken waardoor de ziel van den gestorvene in het kind zal neerdalen. Zoodra het kind geboren is, leeft de gestorvene weder en krijgt geen spijzen meer op zijn graf. . . . ☞ Het grasland verlatend, bereikten wij weldra Dschang, een steenen vesting op een boomlooze hoogvlakte gebouwd. ☞ Na een korten rusttijd ging het nu verder naar het binnenland van Kameroen. (Wordt vervolgd)

DE HELLESTRAAT

NOOIT heeft een naam zoo weinig beantwoord aan de werkelijkheid. De Hellestraat is een landweg, die van Hoog-Keppel naar Eldrik leidt, het buurtschap waar de meeste boerenhoeven staan, waar op leemhoudenden grond alle graansoort groeien wil, in den zomer een land van bijzondere pracht. ☞ Wie tot voor weinige

KAMEROEN. HUISBOUW IN HET GRASLAND

KAMEROEN. HUISBOUW IN HET GRASLAND

jaren van Hoog-Keppel naar Eldrik wilde, moest langs de Hellestraat gaan. 's Winters was dat zeker niet alles. De Oude IJssel, in den zomer zoo mak, zoo onschuldig, kan in den winter geweldig te keer gaan, het water over de landen jagen. Dan is het geen pretje langs de Hellestraat te gaan. De weg ligt er, zooals de natuur hem heeft gemaakt; geen spade slecht de heuvels en maakt de dalen vlak. Wie daar in wintertijd soms dagelijks passeeren moest, van hem is het te verstaan, dat hij, telkens met zijn onderdanen in

verraderlijke kuilen wegzak-kend, als hartige ontboezeming van „Hellestraat” sprak. ☞ Maar mooi is die oude weg, omzoomd door dicht struweel van slee- en hagedoorn, van braam en wilde roos. Een Eldorado voor de fazanten, die er beschutting vinden tegen storm en regen, al de seizoenen door. Een Eldorado voor al wat er kweelt en kwinkleert en tiereliert. Daar is geen gevaar dat ze bedreigt. De kiekendief en zijn neef de buizerd zweven er in wijde kringen over heen; geen boodschap, heeren, voor uw scherpe oogen is er niets te zien, gaat maar weer muizen vangen

boven de weiden en de korenvelden. ☞ De tortelduif heeft er haar familieleven en zorgt er voor haar nageslacht van den tijd af dat de doornen groenen tot laat in den zomer. Veiliger plekjes dan daar in de Hellestraat zijn er voor de tortels niet. Slechts één vijand hebben ze, de loerende mensch, die de familieomstandigheden volgt, den nestbouw gadeslaat, de witte eitjes door de dorre takjes schemeren ziet en wacht, wacht tot de kleintjes groot geworden zijn, zich opmaken de woning te verlaten om op eigen wieken te drijven en ze dan buit verklaart. Een tortelduivenpaartje is weer om te zetten in goede munt. ☞ Maar gelukkig gaat over de Hellestraat, dag en nacht, der jachtopzieners scherpwakende blik. ☞ Midden tusschen de weilanden en graanvelden, waar nog het vorige jaar de dikkoftarwe, zwaar van aren, stond, staat thans een woud van edelspar. „Jammer”, zegt de praktische mensch, „doodjammer”, zegt de prozamensch, „het is beter dat er koren groeit, het is beter dat die grond wat oplevert” en ik kan er alleen dit tegen zeggen, en dat is voor mij persoonlijk meer dan genoeg: in den dienst der cultuur wordt zooveel natuurschoon vernield, dat ik het niet erg vinden kan, dat ik er mij over verblijden kan, dat hier aan moeder natuur een offer wordt gebracht. ☞ Zooeven zag ik een mannetje tusschen de jonge sparren staan, tastend telkens in een zak, dien hij voor zijn borst droeg, dan bukkend ter aarde. Wat voer je daar uit, vroeg ik. „Zonnepitten poten”. Het heele veld vol? Prachtig, wat zal dat mooi kunnen worden. De zonnebloemen in vollen zomertijd hoog uitstijgend boven het jonge geplant. Zie je dat groen en dat goud, zie je dat vóór je? Zie je dat in je verbeelding? Zie je de zaden ontkiemen in den schoot van onze moederaarde, en zich ontplooiën tot kleine geel-groene plantjes, die omhoog willen en omhoog gaan, omdat ze uit zonnegloren geboren,

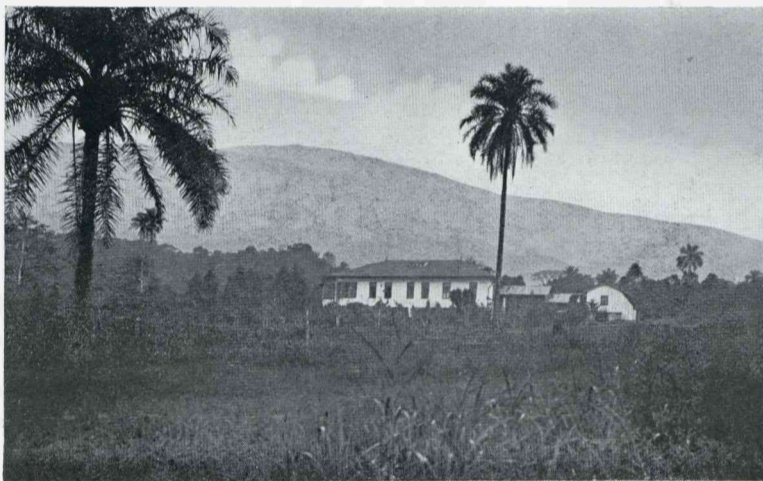

Foto Vollbehr

KAMEROEN. DE 4000 M. HOOG KAMEROENBERG EN HET GOUVERNEURSHUIS TE BUEA

E. VOLLBEHR

omdat ze zonnekinderen zijn? „Ik zie er geen donder van,” zei de oude. „Ik kijk er niet weer naar om. Het is mij alleen maar om de verdienste te doen en verder is het mij wel”. Hij stopte al maar door zonnepitten in den rullen, vruchtbaren grond tusschen de sparren.

In mijn ziel daalde zwaar de weemoed neer. Wat kan de arbeid mooi zijn, als hij door idealisme gedragen wordt. Wat kan de geringste arbeid groot zijn, als zijn adeldom wordt verstaan. Wat zou het voor dien ouden man een vreugde kunnen zijn dáár zijn werk te doen en dat werk, als er in zijn hart plaats voor schoonheidsontroering was, als hij den zegenrijkdom van den arbeid verstond. ☼ Maar wat is deze, van alle idealisme, van alle hoogere aspiraties gespeend, dor en vervelend en met het lichaam de ziel naar de aarde buigend. ☼ Je werkt toch mee, heb ik tegen hem gezegd, om hier iets moois, iets zeldzaam moois tot stand te brengen.

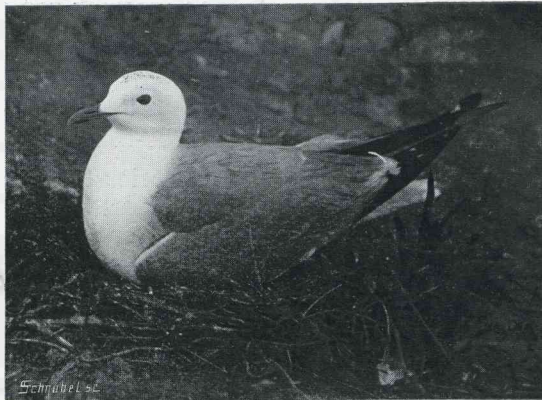
Een grommend geluid was het antwoord dat ik ontving en iets dat zijn linkerwang bol uit deed staan, werd naar de rechterwang verschoven. ☼ Voort ging hij tusschen de jonge sparren, zonnepitten stoppend in de wachtende aarde.

☼ Ik zal, hoop ik, dezen zomer dikwijls naar de Hellestraat gaan, met mijn kijker bespiedend het rijke vogelenleven, het grasmuschje opstijgend uit de doornhagen als om de leeuweriken na te doen, kweelend dat het een lust is en weer neerdalend op de zelfde plek, waar het wijfje haar vrome, zoete taak verricht, het nog ongebooren leven koesterend met haar zachte, warme lijfje. Ik zal er den merelman bespieden, zijn snavel vol ladend met voedsel voor zijn kroost. ☼ En het fitisje, waarvan ik het nestje maar niet vinden kan, maar ook niet zoeken wil, op den grond verscholen in gewirwar van allerlei ranken, waar mijn voet het licht vertreden kon. Maar ik weet wel dat het er is, binnen een cirkel met middellijn van enkele meters. En het braamsluipertje en de spotvogel en de talrijke leden van de meezenfamilie zal ik bespieden en beluisteren. ☼ Ik zal tusschen de jonge sparren gaan, onderzoekend hoe het met familie Lampe gaat, welke daar een veilige wijkplaats vindt als nergens anders en mijn hart zal de glorie der zonnebloemen genieten, als zij hare harten opheffen naar den blauwenden hemel; mijn hart zal mede opwaarts gaan. ☼ Als de zomer voorbij is en de herfstwinden waaien en het insectenvoedsel schaarsch wordt, dan is daar weer de Hellestraat, die als een milde moeder haar vogelkinderen voedt,

met velerlei bessen en zaden, gestoofd en gerijpt in de zomerzon. Tot groote families vereenigd trekken de sijsjes rond en vallen op de bruin-zwarte vruchtjes van de elzestruik. De meidoorn heeft den tafel gedekt voor merel en zanglijster, kramsvogel en koperwiek. Op de hooge stengels van de distels stoeien de putters, om hun deel, met hun concurrenten, de kneutjes. De pluusjes stuiven alle kanten uit. Mooi, dat geel en rood en wit van den distelvink. Zij schenken mij steeds intens genot; het zijn zulke stoere, dappere kerels; zie ze stoeien en buitelen; van al de leden van de familie Vink zijn zij het schranderst. ☼ Wat is het zonde ze in een kooi te sluiten en ze laffe kunstjes te leeren. Langs den nieuwen weg fietsend zag ik een man, komend van de Hellestraat, geen arbeider die er zijn werk had verricht. Ik zag hem een mandje opladen en mijn nieuwsgierigheid werd gewekt. Wat zou hij daar hebben? Uit zijn zak puidde iets dat op een net geleek en ik begreep. Heeft het veel opgeleverd, klonk belangstellend

mijn vraag. „Niet veel, slechts twee putterkes”. Twee van mijn vriendjes. „Wat doe je er mee?” „Verkoopen, ze zijn goed geld waard”. Wat vraag je er voor? Hij vroeg niet te weinig. Gelukkig was ik niet al te schraal bij kas dien dag.

Toen zette ik het gevangenisdeurtje wijd open en voort ging het, met juichend getjilp, de vrijheid weer tegen. ☼ Het was een klein dankoffer voor groot genot, mij meer dan eens geschonken. De man zag mij aan met oogen, die zeiden: „een gek, maar geen gevaarlijke”. Hij hoopte, zei hij, nog eens de kans te hebben de eenmaal gevangenen weer in de mazen te krijgen. Ik kon het hem niet helpen hopen. ☼ Kleine, pientere vrindjes, er zijn gevaren waartegen de opzichters waken, houdt gij de vogelvangers in de gaten. Als gij den mensch in handen valt, dan wacht u de hel, u, putters en kneutjes, merels en sijsjes van de Hellestraat. M. J. F. SCHÖNFELD

KLEINE ZEEMEEUW

MEEUWEN!

MEEUWEN heet de volksmond ze. Of het nu mantelmeeuwen of dwergmeeuwen zijn, vischdiefjes of sterns: meeuwen zijn en blijven het. De menschen bekommeren er zich niet om of de vleugels leizwart of aschgrauw zijn, of de pooten zwart of oranjegeel zijn. Aan de vlucht kennen ze den vogel en aan z'n gekrijsch. En daarvoor is het oor alweer niet gevoelig genoeg om verschillende nuances te kunnen onderscheiden. Dat gekrijsch is overigens merkwaardig genoeg. Hoor ze elkaar hun buit betwisten op een schralen dag, boven kanalen en grachten. 't Is een bekende klank, waarmee ge vertrouwd zijt geraakt, die niets beangstigends voor u heeft. Luister dan eens naar hun kreten aan den rand van het zeewater bij vloed. Een opwindende begeleiding van het donkere, donderende gerommel van de branding, is 't niet? Eindelijk moet ge eens letten op den enkelen schreeuw, hoog in de lucht, op een stillen schemeravond. Angstig geluid! Een donkere schim glijdt boven u heen, verscheidene misschien, eerst hoort ge in de verte het „kia” of „kekkekkek”, dan op eens boven u, vergezeld van suizend vleugelgewiek. ☼ Het beste echter kent ge de meeuwen zooals ze dagelijks vleugelen, in golvende bewegingen, boven het donkerkleurige water van uw vaarten en grachten, zooals ze zwaaiend en zwenkend hun denkbeeldig „boompjeverwisselen” spelen op de frissche, groene weiden. Dan, zegt het volk, krijgen we regen. Een mooi gezicht, die witte vogel, langzaam zigzagvliegend, van boven door de zon beschenen, van beneden door

BROEDENDE ZILVERMEEUW

de weerkaatsing van de rimpelgolfjes, die langs z'n glanzende lijf glijden. Op en neer vliegt hij, glijdt z'n spiedend oog naar alle kanten, tot een blinkend vischje zich te dicht heeft gewaagd aan het oppervlak. Even gaat de vogel omhoog, een oogenblik staat hij als stil in de lucht, en dan boort plots, op het alleronverwachtst, de priemende snavel, pletsend en spattend, in het water. Als Larus zich daarna dan weer verheft, spartelt, zilverig-blinkend, een vischje in z'n meedoo-genloozen bek en verdwijnt weldra. Zoo gaat het tot aan het eind van z'n jachtterrein, daar gooit hij zich om op de punt van z'n vleugel en het spel begint op nieuw: heen terug, heen terug! ☼ In voor- en najaar weet hij de grauwe kleivlakten te vinden, waar het harde kouter zich boort door de aardkorst. Achter den ploeger volgt een spoor van deinende meeuwen, door hun twistend gekrijsch hoort men niet het knarsen van krassende steenen tegen het ijzer. Ze zwermen om den man en z'n paarden, die stoer, met hangende koppen, voort trekken. De witte vleugels volgen, tot de ploeger gaat rusten en zelfs daarna nog kan men hooren het gekijf om voedsel en begeerde hapjes. ☼ En in den winter? Wanneer het water van onze stadsgrachten koud is en zwart, hier en daar overdekt ligt met een dun, dun vriesmanteltje, laten

ze zich bewegingloos drijven, hun koppen bijna weggedoken tusschen de vleugelveren. Tot dat . . . één brokje brood hen uit hun armzalige houding komt wekken. Kia-kia schreeuwend waarschuwen ze hun makkers en weldra zwenken ze om den mandie-de-vogels-voedt-in-den-winter. Ze weten het en ze wachten daarop. Dankbaar werk, maar vooral mooi werk! De kou vergeet ge, als de kreten boven u snerpen en de vleugelslagen om u snorren. ☼ Hun element is de roerige, klotsende zee! Is daarom hun vlucht zoo onrustig, zoo wisselend hoog en laag? Bij de kokende, bruisende branding hooren ze, boven het wiergroene water. Daar hebben ze hun schorre stemgeluiden geslepen. Op het zilte nat hebben ze zich het eerst schuw-angstig neergelaten, daar hun eerste vlieg-oefeningen gemaakt. Op een eiland midden tusschen zware, deinende vlakten, zijn ze uit de kleurige schalen gekropen. Hier heeft hun wisselende veertooi z'n glanzende bruidskleuren gekregen. Op de wadden, aan het strand worden de huwelijken gesloten, nadat de mannetjes elkaar zwaar hebben bekampt en de wijfjes nauwkeurig hun keuze hebben bepaald. Op stille, onbetreden plaatsen, in groote koloniën, waar voorbeeldige rust en orde heerscht, wordt de woning betrokken. Daar is hun tehuis. Overdag zwermen en zwerven ze langs de kusten, door de landen; volgen tot diep in het land de kanalen en grachten. Maar wanneer de avond valt, als de zon, de gloeiende zon, is gezonken achter de verre waterlijn, verzamelen ze zich in groote troepen. Hoog in den duisterenden schemer, suizen ze ons voorbij. Het is de groote trek naar huis, naar den geboortegrond. De trek naar zee. Daar gaan ze rusten van hun onrustig en rusteloos gevleugel: de kop tusschen de vleugels op één poot . . . S. HOEKSTRA

SPIEGELING

In het water, dat de illusie geeft van tweemaal zijn zie ik den ganschen dag een oude muur weerspiegelen, waarop de wind met bloemen en takken doelloos speelt. Bloemen en blaren en die oude muur zullen later slapen in het water, dat eeuwig blijft spiegelen het snelle uur. —

JO G. H. UITMAN

Wenken voor tuinbeplanting

DE DAHLIA-PLANTTIJD KOMT

NA Paschen komen de voorjaarsprijscouranten uit en wordt het tijd om een keuze te doen uit het tegenwoordig zoo grootte sortiment van Dahlia's. ☼ Was de keuze in vroeger jaren in hoofdzaak beperkt tot de rassen van Dahlia's die voornamelijk in de maand September bloeiden, heden ten dage heeft de naam van Herfstkoningin afgedaan. ☼ Behalve dat vele nieuwe soorten vroeger dan in den herfst met haar bloei beginnen, zijn er thans de in den zomer bloeiende Mignon Dahlia's in tal van frischkleurige variëteiten. ☼ Vroegbloeiende Dahlia's zijn er onder alle rassen, met name bij de Decoratieve of grootbloemige soorten: Arthur J. Cobb (lila met donker midden), Cigarette (wit met oranje, eender tegenwoordig zooveel gevraagde frischgekleurde Dahlia's). De oranje gekleurde Early Gem spant wel de kroon door half Juli met haar keurig gevormde bloemen op kaarsrechte stelen te voorschijn te komen. Flamboyant (kardinaal rood), Faith Garibaldi (donkerrose), Hathor (pastel rood), Golden May (goudgeel), Schwerin's Wahl (amber) en Lugdunum Batavorum (rood en wit) zijn alle beste vroegbloeiende

Decoratieve Dahlia's voor den liefhebberstuin. ☼ Niet alle Decoratieve Dahlia's leenen zich voor versiering van den bloementuin; er zijn n.l. de laatste jaren zeer veel grootbloemige Amerikaansche soorten in den handel gekomen, waarbij de sterkte van den steel niet evenredig is aan de afmeting der bloem. Zeer goed zijn echter: The World (magenta), Queen of the Garden Beautiful (zacht geel), Salbach's White, Jane Cowl (goudkleur), Mrs. F. V. Russell (lila). ☼ De Cactus-Dahlia's zijn ook zeer geschikt voor beplanting van den liefhebberstuin; vooral de grootbloemige soorten die in de wandeling met „tuincactus" worden aangeduid. Bijzonder aanbevelenswaardig zijn: Magenta, Ballego's Miniature (licht rose), Frau O. Bracht (zacht geel), Katharine Valentine Smith (rose), Marian Broomall (lila). ☼ Voor kleine stadstuintjes en voor borders of tusschenbeplanting zijn de z.g. halfhooze Dahlia's uitermate geschikt. Heel lief is Charlotte (oranje), Elisabeth Pape (zalmkleurig), Goldrose (rose), Moorkop (donkerrood). Ook de Halskraag- en Pompon-Dahlia's behooren in deze omgeving in het bijzonder thuis, benevens de Ster- en Enkelbloemige Dahlia's, van welke laatste Apoldro (turksch-rood) heel mooi is. ☼ Tenslotte de Mignons. Dit zijn laaggroeiende, vroeg en rijk bloeiende Dahlia's, die terecht buitengewoon populair zijn geworden. Ze worden half Mei op een afstand van 25 cM. geplant en hebben dan al, om een vakterm te gebruiken: de bloem in den bek. Pikant van kleur zijn: Butterfly (felgeel), Oranjetelg (oranje), Rosalinde (Mauve), Valkenbosch (rood). ☼ Blijft tenslotte de vraag over, wat is het beste: knollen of stekplanten? De oplossing is gelukkig nogal gemakkelijk. Wanneer men moet planten op hooggelegen en drogen zandgrond en waar wat laat in het voorjaar nog wel eens een nachtvorst te verwachten is, dan zijn knollen te verkiezen; overigens zullen goed gekweekte, afgeharde sterke stekplanten, welke van een flink bewortelde potkluit zijn voorzien, minstens even zoo vroeg en goed bloemen geven als de van knollen gekweekte Dahlia's en . . . stekplanten zijn in veel gevallen goedkooper! B.

BROEDENDE KOKMEEUW

mate geschikt. Heel lief is Charlotte (oranje), Elisabeth Pape (zalmkleurig), Goldrose (rose), Moorkop (donkerrood). Ook de Halskraag- en Pompon-Dahlia's behooren in deze omgeving in het bijzonder thuis, benevens de Ster- en Enkelbloemige Dahlia's, van welke laatste Apoldro (turksch-rood) heel mooi is. ☼ Tenslotte de Mignons. Dit zijn laaggroeiende, vroeg en rijk bloeiende Dahlia's, die terecht buitengewoon populair zijn geworden. Ze worden half Mei op een afstand van 25 cM. geplant en hebben dan al, om een vakterm te gebruiken: de bloem in den bek. Pikant van kleur zijn: Butterfly (felgeel), Oranjetelg (oranje), Rosalinde (Mauve), Valkenbosch (rood). ☼ Blijft tenslotte de vraag over, wat is het beste: knollen of stekplanten? De oplossing is gelukkig nogal gemakkelijk. Wanneer men moet planten op hooggelegen en drogen zandgrond en waar wat laat in het voorjaar nog wel eens een nachtvorst te verwachten is, dan zijn knollen te verkiezen; overigens zullen goed gekweekte, afgeharde sterke stekplanten, welke van een flink bewortelde potkluit zijn voorzien, minstens even zoo vroeg en goed bloemen geven als de van knollen gekweekte Dahlia's en . . . stekplanten zijn in veel gevallen goedkooper! B.

Aphorisme. Men moet zich niet overal in volle wapenrusting vertoonen, al blijft het zwaard in de scheede, toch vrees de ander een aanval.

M. W. B.